

DOI [https://doi.org/10.32405/2522-9958-7\(36\)-131-154](https://doi.org/10.32405/2522-9958-7(36)-131-154)
УДК 378.37.001:352

Циган Віктор Васильович,

директор Західно-Дніпровського центру
професійно-технічної освіти Дніпропетровської області,
аспірант кафедри публічного адміністрування
та менеджменту освіти

Центрального інституту післядипломної освіти
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»,

Саксагань, Україна.

77tsugan22@gmail.com

МІЖСЕКТОРАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Анотація. Надання якісних освітніх послуг, професійне самовизначення, створення нової, модернізація наявної матеріально-технічної бази закладів та установ освіти є одним із найважливіших завдань, що стоять перед місцевими органами виконавчої влади та самоврядування в умовах сьогодення й реального впровадження міжсекторального партнерства. У статті розкриваються науково-методичні засади провадження міжсекторального партнерства у сфері професійної освіти в умовах становлення громадського самоврядування та розвитку державно-приватного партнерства в системі освіти України. В умовах ринкової економіки лише у форматі ефективної взаємодії з роботодавцями, органами місцевої влади та самоврядування, громадянського суспільства заклад професійної (професійно-технічної) освіти може зреалізувати основну функцію задоволення реальної потреби ринку праці та конкретних замовників у підготовці кадрів необхідної кількості та належної якості. Водночас заклади професійної освіти в умовах міжсекторальної співпраці на місцевому рівні мають додаткові можливості та переваги. Партнерство є також обов'язковою умовою для забезпечення якості підготовки кваліфікованих кадрів за умови переходу на нові стандарти освіти на основі компетенцій.

Сформовано мету, основні завдання, зміст, ознаки, принципи та моделі партнерства закладів професійної (професійно-технічної) освіти в сучасних умовах модернізації освіти, децентралізації управління та посилення спроможності територіальних громад. Розглядається впровадження інноваційних управлінських та педагогічних технологій завдяки розвитку державно-приватного партнерства, створення навчально-практичних центрів соціального партнерства за галузевим

спрямуванням, формування моделі багатофункціонального центру професійної досконалості закладів професійної (професійно-технічної) освіти як основної форми взаємодії закладів освіти із сучасним виробництвом та соціальними партнерами у процесі підготовки конкурентоспроможних кваліфікованих кадрів. Охарактеризовано діяльність навчально-практичних центрів соціального партнерства у Дніпропетровській області на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Залучення роботодавців та місцевих ресурсів до створення навчально-матеріальної бази, оновлення змісту освіти, налагодження конструктивного, взаємовигідного партнерства між закладами освіти, роботодавцями й органами влади і самоврядування дасть змогу не тільки залучити додаткові ресурси для розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти, а й зробити її більш відкритою, ефективною й такою, що адекватно реагує на виклики сьогодення, що є надзвичайно важливим для подальшого розвитку професійної освіти і навчання в умовах євроінтеграції та входження в єдиний європейський освітній простір. Саме така форма партнерства повинна підтримуватися в об'єднаних територіальних громадах як найбільш оптимальна організаційна форма надання послуг професійної освіти. Вивчення механізмів соціальної взаємодії, створення науково обґрунтованої бази для їх дієвого впровадження, а також розроблення концептуальних основ для формування моделей і методів міжсекторальної взаємодії у сфері професійної (професійно-технічної) освіти в умовах модернізації освітньої галузі є гострою необхідністю в період сучасних соціально-економічних перетворень в Україні.

Ключові слова: міжсекторальне партнерство; державно-приватне партнерство; соціальне партнерство, навчально-практичні центри; центри професійної досконалості; професійна (професійно-технічна) освіта; співпраця.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Розвиток професійної (професійно-технічної) освіти в Україні потребує нагального здійснення комплексу невідкладних дій системного значення, які полягають у оновленні освітнього законодавства, упровадженні найкращих досягнень європейського і світового досвіду управління професійною освітою і навчанням, оскільки сучасний стан та функціонування закладів професійної (професійно-технічної) освіти не відповідає вимогам реального ринку праці, закладені старим технологічним обладнанням, відсутнє прогнозування потреб у професійній підготовці

фахівців, професійні й освітні стандарти не відповідають новим фаховим вимогам.

Особлива роль у цьому процесі належить розвитку різних форм взаємодії та міжсекторального партнерства, у межах яких для розширення співпраці з роботодавцями, замовниками підготовки кадрів необхідно створити сучасну систему податкових і фінансово-кредитних механізмів для залучення коштів роботодавців, приватного сектора в інвестування розвитку професійної освіти, наукової та інноваційної діяльності в освіті; сприяти налагодженню діалогу й співробітництва закладів професійної (професійно-технічної) освіти з виробництвом та соціальними партнерами завдяки активізації їх участі в розробленні професійних та оновленні освітніх стандартів, запровадженні незалежної експертизи програм професійної освіти і навчання, створенні нової, модернізації наявної матеріально-технічної бази закладів та установ освіти.

Актуальність проблеми дослідження визначається формуванням трудового потенціалу держави та запитами суспільства щодо якісної професійної підготовки кваліфікованих кадрів для галузей економіки України. Адже на сьогодні професійна (професійно-технічна) освіта є потенційно потужним чинником науково-технічного розвитку, соціально-економічного і культурного прогресу. Тому аналіз системи підготовки кваліфікованих фахівців для загальнодержавних потреб і регіональних ринків праці через призму міжсекторального державно-приватного партнерства є вкрай необхідним та актуальним.

Цілком очевидно, що особлива роль у цьому процесі належить саме розвитку партнерства, яке передбачає підготовку конкурентоспроможних працівників нового типу, які володіють прогресивними виробничими технологіями, широкими вміннями і компетенціями, можуть працювати в команді, створювати й ефективно використовувати нову техніку та новітні матеріали, інструменти, обладнання й пристрої. Це визначає потребу в детальному науковому аналізі щодо розвитку соціального партнерства в системі професійної освіти в умовах модернізації освітньої галузі, розроблення правових, функціональних, організаційних, фінансово-економічних механізмів управління та адміністрування, які мали б усебічно сприяти впровадженню і розвитку партнерських взаємин [9], [13].

Актуальність цього дослідження полягає в тому, що не тільки зроблено спробу дослідити науково-методологічні основи партнерства і взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти з інститутами влади, бізнесу і суспільних груп щодо реалізації своїх інтересів у соціумі, а й показано моделі упровадження міжсекторального партнерства на прикладі Дніпропетровської області.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз основних досліджень та публікацій показує, що вивченню проблеми становлення і розвитку міжсекторального партнерства у сфері управління освітою приділяється все більше уваги як у сфері наукового пізнання, так і у практичних питаннях її реалізації.

Інтенсивний розвиток міжсекторального партнерства створює для представників наукового соціуму нове поле досліджень, розширюється проблематика соціальних аспектів функціонування професійної (професійно-технічної) освіти, особливої актуальності набуває розроблення методології соціального партнерства як технології реалізації соціальної політики, управління розвитком професійної (професійно-технічної) освіти на різних рівнях, модернізації закладів професійної (професійно-технічної) освіти тощо.

Це визначає необхідність детального наукового аналізу щодо розвитку міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти в умовах модернізації та реформування освітньої сфери, розроблення правових, функціональних, організаційних, фінансово-економічних механізмів управління та адміністрування, які мали б усебічно сприяти впровадженню і розгортанню партнерських відносин.

Питаннями управління освітою опікувалися такі вчені, як Ю. Алексєєв, В. Андрущенко, В. Биков, Г. Дмитренко, І. Зязюн, К. Корсак, В. Кремень, С. Крисюк, Т. Лукіна, В. Луговий, В. Майборода, С. Майборода, Н. Нижник, В. Пікельна, Н. Протасова, О. Савченко. Науковці висвітлювали різні теоретичні і практичні аспекти освітньої галузі.

Питання управління закладами професійної (професійно-технічної) освіти вивчали такі автори і науковці, як: Ю. Вітренко, Ю. Кравець, М. Кучинський, А. Луцька, Н. Ничкало, В. Олійник, В. Радкевич, Л. Сергєєва, В. Супрун, О. Щербак та ін.

Питання соціального партнерства та співпраці досліджувалися В. Будним, О. Грішнвою, А. Гриценком, Н. Діденко, В. Жернаковим, І. Камінним, А. Колотом, В. Колосовим, О. Леонтьєвою, Т. Ляшенко, Д. Неліпою, В. Пархоменко, Г. Семигіною, А. Сіленко, А. Хорунжим та ін.

Серед зарубіжних дослідників, які досліджували проблеми взаємодії різних секторів суспільства, слід зазначити праці М. Геррарда, Ст. Грімсей, М. Льюїса, В. Сміта, І. Еськомбі, А. Лінхарда, У. Больца та ін. Серед авторів, які досліджують міжсекторне соціальне партнерство як конструктивну взаємодію трьох секторів, такі вчені, як Т. Біркланд, С. Ваддок, Дж. Веббер, А. Вейр, А. Лоуренс, А. Сміт, А. Уїлсон, А. Френк, К. Чарлон та ін.

Водночас, незважаючи на інтерес науковців до питань управління та соціального партнерства, теоретичні й методологічні розроблення в цій сфері необхідно поглибити, враховуючи структурні, організаційні, змістові зміни,

що відбуваються й плануються в системі професійної (професійно-технічної) освіти та політиці зайнятості в Україні.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є розроблення теоретичних, науково-методичних засад розвитку міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти в умовах реформування й модернізації освітньої галузі, а також науково-практичних рекомендацій щодо взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями, органами місцевого самоврядування, місцевої влади.

Відповідно до мети роботи у статті поставлено такі **завдання**:

- дослідити теоретико-методологічні засади міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти в науковій вітчизняній та зарубіжній літературі;
- вивчити світовий досвід соціального партнерства в професійній (професійно-технічній) освіті та визначити найкращі практики для запровадження в Україні;
- проаналізувати нормативно-правову базу партнерства та взаємодії в професійній (професійно-технічній) освіті, виявити її суперечності, визначити основні напрями удосконалення, зокрема щодо: створення нових типів закладів професійної освіти (багаторівневих та одно- й багатoproфільних професійних ліцеїв, багатoproфільних професійних коледжів), запровадження сучасних варіативних форм професійної освіти, зокрема інтегрованих освітньо-професійних систем, що є поєднанням закладів професійної освіти з регіональними підприємствами й організаціями, науковими установами (освітньо-професійних округів, навчально-виробничих і навчально-науково-виробничих комплексів, консорціумів, кластерів тощо), організації діяльності профорієнтаційних служб і центрів професійної кар'єри;
- дослідити діалог та співробітництво закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями, розробити пропозиції щодо участі роботодавців у підготовці професійних та оновленні освітніх стандартів, запровадженні незалежної експертизи програм професійної освіти і навчання;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення податкових і фінансово-кредитних механізмів для залучення коштів роботодавців, приватного сектора в інвестування розвитку професійної (професійно-технічної) освіти, наукової й інноваційної діяльності в освіті;
- запропонувати нову організаційну модель соціального партнерства з урахуванням реальних потреб ринку праці, зокрема як об'єднання інтегрованих освітньо-професійних систем, що є поєднанням закладів професійної (професійно-технічної) освіти з регіональними підприємствами й

організаціями, науковими установами (зокрема, це освітньо-професійні округи, навчально-виробничі й навчально-науково-виробничі комплекси, консорціуми, кластери тощо);

- визначити основні напрями маркетингової стратегії, заснованої на вивченні ситуації на ринку праці і його прогностичних характеристик, розробити пропозиції щодо організації професійного навчання на виробництві та його інформаційного й навчально-методичного забезпечення в межах міжсекторального партнерства;

- запропонувати програму професійного розвитку працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти за сприяння роботодавців та об'єднаних територіальних громад;

- проаналізувати основні підходи до міжсекторального співробітництва на місцевому рівні, визначити основні умови та чинники успішного впровадження підходів міжсекторального партнерства в Україні на місцевому рівні; дослідити та розглянути можливість інституціоналізації цих процесів та створення відповідних структур.

Об'єктом дослідження є публічне управління та адміністрування в системі професійної (професійно-технічної) освіти в Україні завдяки формуванню та реалізації міжсекторального партнерства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні, нормативно-правові, організаційні, фінансово-економічні та практичні аспекти розвитку міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти в умовах реформування та модернізації освітньої галузі, децентралізації управління та посилення спроможності територіальних громад.

3. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

Теоретичною й методологічною основою дослідження є діалектичний метод наукового пізнання та загальнонаукові методи пізнання: логічного та порівняльного аналізу (для виявлення особливостей міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти); системного аналізу (для формування цілісного уявлення про систему міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти); аналізу і синтезу (для визначення організаційної моделі міжсекторального партнерства в професійній (професійно-технічній) освіті); статистичний метод та метод економічного аналізу (для оцінювання стану розвитку міжсекторального партнерства в професійній (професійно-технічній) освіті); соціологічні методи (для виявлення стану міжсекторального партнерства в системі професійної (професійно-технічної) освіти з погляду соціальних партнерів) тощо.

Теоретичною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних учених, наукові дослідження у сфері державно-громадського управління та міжсекторального соціального партнерства, законодавчі й нормативно-правові акти, що встановлюють правові й організаційні основи суспільних відносин у сфері професійної (професійно-технічної) освіти України та громадського самоврядування у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

4. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Методологічну основу дослідження становлять: закони і категорії наукового пізнання; системно-синергетичний підхід до пізнання процесів та явищ у нестабільних системах, зокрема соціальних; закони і закономірності інноваційного розвитку соціально-педагогічних систем; теоретичні положення загального менеджменту й освітніх інновацій як сучасного спеціалізованого наукового напрямку управління і розвитку партнерства в професійній (професійно-технічній) освіті та прогностичні тенденції їх розвитку; принципи науковості, історизму, взаємозв'язку теорії і практики управління соціальними системами; положення про об'єктивність взаємозв'язку професійної (професійно-технічної) освіти із соціально-економічними змінами, які відбуваються у суспільстві; принципи єдності теорії і практики, що забезпечують теоретичне, емпіричне й експериментальне вивчення предметів та явищ з метою розкриття сутності міжсекторального партнерства; наукові засади сучасної педагогічної інноватики, становлення і розвитку.

Наукові результати, теоретичні положення й висновки дослідження було здобуто на основі науково-дослідної роботи ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», проведеної в межах діяльності лабораторії методології та практики професійного розвитку сучасного освітнього менеджера – «Науково-методичні засади підвищення ефективності державно-громадського управління неперервною освітою в умовах суспільної трансформації в Україні» (номер державної реєстрації РК № 0116U007183).

Роль автора полягає в розробленні пропозицій щодо вдосконалення державно-громадського управління в системі професійної (професійно-технічної) освіти завдяки впровадженню міжсекторального партнерства в умовах децентралізації управління та посилення ролі об'єднаних територіальних громад.

5. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH RESULTS

Проблема підготовки конкурентоздатних випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти є сьогодні надзвичайно актуальною. Згідно з висновками експертів з реформування професійної (професійно-технічної) освіти, можливими є сім напрямів підтримки

професійно-технічних закладів: 1) децентралізація й оптимізація управління системою професійної (професійно-технічної) освіти та її адміністрування; 2) оптимізація мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти; 3) удосконалення механізмів фінансування; 4) удосконалення законодавства щодо професійної (професійно-технічної) освіти; 5) поліпшення якості професійної (професійно-технічної) освіти, забезпечення її відповідності потребам ринку праці; 6) професійна орієнтація та професійний розвиток; 7) модернізація матеріально-технічної бази [2], [5], [10].

До основних обов'язків органів місцевої влади в усьому світі відповідно до UCLG4 належать послуги з надання освіти. Зацікавленість територіальних громад полягає в тому, що вони розуміють, що якісна підготовка кадрів у певному регіоні впливає на розвиток людського капіталу громади. Тому об'єднані територіальні громади мають бути готові до активної співпраці з освітою щодо збереження закладу професійної (професійно-технічної) освіти навіть з найменшим контингентом здобувачів для організації професійної підготовки [6], [7].

Правовими засадами міжсекторального партнерства є Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про державно-приватне партнерство», Закон України «Про освіту», інші законодавчі акти, а також відповідні міжнародні договори України.

Відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» пропонується здійснювати підготовку кваліфікованих фахівців на основі програм спільної діяльності та взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями, тобто, застосовуючи державно-приватне партнерство, знайти соціального партнера, свого замовника кадрів і стати органічною складовою того чи іншого підприємства, сфери бізнесу, послуг тощо.

Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти може, зокрема, передбачати утворення та/або спільне фінансування закладів професійної освіти, а також підприємств, установ, організацій, які надають професійну освіту; утворення та/або спільне фінансування і розвиток баз професійно-практичної підготовки; утворення та/або спільне фінансування й експлуатацію інноваційних підприємств (інноваційного центру, технопарку, технополісу, інноваційного бізнес-інкубатора тощо) на базі чинних закладів професійної освіти; розроблення і розвиток сучасних технологій професійного навчання, професійно-практичної підготовки; запровадження спільних програм фінансування [13].

Соціальне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти – порівняно нова категорія, що з'явилася зі зміною форм власності в Україні. Мета його полягає в особливій взаємодії закладів професійної

(професійно-технічної) освіти з центральними та місцевими органами виконавчої влади, об'єднаннями роботодавців, профспілок, підприємствами різних форм власності й підпорядкування, органами служби зайнятості, іншими зацікавленими партнерами, спрямованій на максимальне узгодження інтересів усіх учасників цього процесу [1, с. 4].

Тому, основними напрямками соціального партнерства закладу професійної (професійно-технічної) освіти з підприємством є: визначення кількості учнів для навчання за професіями з урахуванням вимог ринку праці; працевлаштування випускників; організація профорієнтаційної роботи педагогічним колективом та фахівцями підприємства; розроблення науково-методичного забезпечення; визначення форм і методів учнів із залученням фахівців підприємства; інформування педагогічного колективу про стан ринку праці; урахування вимог роботодавців до змісту підготовки кваліфікованих робітників; залучення фахівців до розроблення навчальних планів і програм; організація практики учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти на сучасному обладнанні; організація систематичного стажування працівників закладів освіти; підготовка закладами професійної (професійно-технічної) освіти кваліфікованих робітників для конкретного підприємства з майбутнім працевлаштуванням.

Водночас, ефективність соціального партнерства в системі «заклад професійної (професійно-технічної) освіти – підприємство» визначається рівнем договірних обов'язків з підготовки висококваліфікованих робітників, конкурентоздатних на ринку праці, та рівнем соціальної і професійної адаптації випускників. Безумовно, роботодавців цікавить рівень підготовки випускників з базових для них закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Одним із механізмів партнерства може стати взаємодія, що реалізується в межах партнерських взаємин між владою, бізнесом та громадянами в процесі формування суспільства, заснованого на демократичних цінностях, свободах та правах. Тобто міжсекторальна взаємодія визначається як сукупність взаємних стосунків інститутів влади, бізнесу і суспільних груп щодо реалізації своїх інтересів у соціумі.

Партнерство – це взаємовигідні взаємини між двома або більше організаціями, кожна з яких при цьому зберігає свою незалежність і самостійність. Як правило, модель міжсекторальної взаємодії складається з трьох секторів: 1) державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, закладів та установ освіти; 2) бізнесових структур, комерційних організацій; 3) територіальних громад, недержавних організацій, інститутів громадського суспільства.

Європейська практика свідчить: конструктивна взаємодія цих секторів на місцевому рівні є найбільш взаємовигідним системним співробітництвом органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, бізнесу та громадських структур, спрямованим на вирішення соціальних проблем та підвищення якості життя на основі синергетичного ефекту від об'єднання різних ресурсів учасників партнерства, активізації діяльності місцевого співтовариства, вигідним для кожної зі сторін та населення території, де воно реалізується. Мета партнерства полягає у поєднанні найкращих аспектів державного, публічного і приватного партнерів для взаємних вигод.

Водночас необхідно зазначити, що у нових соціально-економічних умовах назріла необхідність якісних змін у взаємодії центральних і регіональних органів виконавчої влади щодо функціонування та розвитку освіти. Особливо важливим є підвищення ролі і відповідальності регіонів за підготовку кваліфікованих кадрів з урахуванням інфраструктури виробництва [8], [11].

Надання якісних освітніх послуг, професійне самовизначення, створення нової та модернізація наявної матеріально-технічної бази закладів та установ освіти є одним із найважливіших завдань, що стоять перед місцевими органами виконавчої влади та самоврядування в умовах сьогодення та міжсекторального партнерства. Виконання цього завдання є надзвичайно актуальним, враховуючи наявні застарілі виробничі й освітні технології, брак бюджетного фінансування. Утім, із цими проблемами стикаються не лише мери українських міст, а й їхні закордонні колеги, які з кінця 1980-х років використовують механізм міжсекторального партнерства, що дає змогу без приватизації майна, що належить державі чи громаді, залучати приватного партнера до його модернізації чи створення й ефективного управління ним.

Аналіз європейського досвіду та світової практики показує, що практичне застосування міжсекторного партнерства є ключовим інструментом регіонального економічного розвитку. Передумови провадження міжсекторного партнерства в усіх країнах однакові: потреба в модернізації інфраструктури, необхідність відповідних капіталовкладень, неефективність управління, обмеженість бюджетних коштів, недостатність інвестицій приватних структур, пов'язані з високими ризиками ринку, що формується.

Закономірно, що для забезпечення ринку праці об'єднаних територіальних громад кваліфікованими кадрами необхідно сформувати нову систему надання послуг професійної (професійно-технічної) освіти, яка засновується на принципах державно-приватного партнерства і розширення співпраці з роботодавцями, соціальними партнерами. Так, відповідно до Закону України «Про державно-приватне партнерство» співробітництво між

державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та юридичними особами, крім державних та комунальних підприємств, або фізичними особами – підприємцями (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому законодавчими актами України, відповідає ознакам державно-приватного партнерства [4].

Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти реалізується спільно із замовниками підготовки кадрів, органами місцевої влади та самоврядування завдяки створенню коштом спеціального фонду та інвестицій навчально-практичних центрів (НПЦ) як структурних підрозділів (майстерень, виробничих майданчиків тощо) на базі відповідних закладів професійної освіти за галузевим спрямуванням, що концентруватимуть найсучасніші досягнення виробничих та педагогічних технологій для впровадження їх у процес підготовки кадрів [3], [12]. При цьому головною метою діяльності навчально-практичних центрів є: навчання здобувачів освіти закладів професійної та вищої освіти, працівників підприємств, установ та організацій; упровадження у навчальний процес новітніх виробничих технологій із застосуванням сучасного обладнання, інструментів і матеріалів; підвищення кваліфікації фахівців підприємств, установ та організацій; здійснення постійного зв'язку між підприємствами й іншими закладами професійної та вищої освіти з метою поширення інноваційних педагогічних та виробничих технологій, інформації щодо новітніх матеріалів, інструментів, обладнання тощо.

За даними Міністерства освіти і науки України, на сьогодні функціонує вже понад 100 НПЦ. Зокрема, у 2018 році на потреби професійної освіти та створення таких освітніх центрів уряд України виділив 100 млн грн. Це дало змогу збільшити кількість центрів і розширити перелік професій, за якими здійснюється професійна підготовка. Найбільш активними соціальними партнерами професійної освіти є компанії: «Henkel Bautechnik Ukraine», «KNAUF», ТзОВ «Снежка-Україна», фабрика сучасних будівельних сумішей «БудМайстер», «BOSCH», «TRIORA», «NIBKO», «HERZ Україна», ТОВ «Акватерм-Київ» та інші [12, с. 132].

З'ясовано, що у Дніпропетровській області на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти вже діють 28 центрів сучасних виробничих технологій: 8 – будівельного профілю, 13 – сфери обслуговування, 3 – промисловості, НПЦ банківської справи, зв'язку та інформаційно-комунікаційних технологій, поліграфічної справи, сільського господарства, з яких 5 створено коштом уряду, 8 – у соціальному партнерстві з виробниками

будівельних матеріалів, інші працюють з використанням сучасних технологій різних фірм за галузевим спрямуванням.

Основною метою кожного НПЦ Дніпропетровської області є надання здобувачам освіти можливостей підвищити свою конкурентоспроможність на ринку праці завдяки обізнаності з сучасними виробничими технологіями. Для цього для всіх професій реалізовано освітній процес з інтеграцією з базовою підготовкою в закладі освіти (учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти мають можливість підвищити рівень навчання в навчально-практичному центрі, починаючи з першого курсу); розроблено програми сертифікаційного навчання, короткострокових курсів, навчальних тренінгів, семінарів-практикумів, погоджених із соціальними партнерами; організовано проведення майстер-класів для здобувачів освіти та педпрацівників; в окремих НПЦ здійснюється стажування педпрацівників.

За результатами аналізу діяльності НПЦ навчання з використанням технологій та матеріалів фірм – соціальних партнерів у Дніпропетровській області у 2016–2018 роках пройшли 6956 учнів, 2553 слухачі, стажування та підготовку здійснили 796 педпрацівників та 482 особи з інших категорій населення. Проводилася практична робота з ремонту приміщень закладів професійної (професійно-технічної) освіти області, надання перукарських послуг, виготовлення швейних виробів тощо.

Окрім того, за рахунок діяльності навчально-практичних центрів за сучасними виробничими технологіями закладами професійної (професійно-технічної) освіти поповнено спеціальний фонд на 4730 тис. грн, отримано безоплатну допомогу від соціальних партнерів на 262 тис. грн. Кошти, отримані від діяльності навчально-практичних центрів, як правило, використовувалися для розвитку навчально-матеріальної бази: ремонту приміщень, придбання обладнання, інструментів, спецодягу, комп'ютерної техніки, навчальної літератури.

У межах підтримки модернізації професійної (професійно-технічної) освіти та навчання Європейський фонд освіти (ЄФО) спільно з Міністерством освіти і науки України передбачив проведення ряду заходів, спрямованих на підвищення ефективності регіональних мереж закладів освіти. Згідно з нещодавно підготовленим концептуальним документом «Сучасна професійна освіта – концептуальні засади реформування професійної освіти в Україні», оптимізація мережі закладів професійної освіти саме й передбачає створення багатопрофільних, багаторівневих закладів завдяки створенню нових і реорганізації (злиттю, перетворенню) наявних з метою надання послуг професійної освіти та формування моделі багатofункціонального центру професійної досконалості.

Отже, для створення сучасного іміджу професійної (професійно-технічної) освіти, а також для підвищення кваліфікації виробничого персоналу у кожному регіоні відкриватимуться багатофункціональні центри професійної досконалості. На їх базі навчатимуть високотехнологічних професій, спеціальностям, надаватимуть фахову передвищу освіту.

Майбутні центри мають стати платформою для співпраці закладів професійної (професійно-технічної) освіти, місцевих органів влади, самоврядування та роботодавців. Отже, створення центрів професійної досконалості допоможе:

- забезпечити підготовку висококваліфікованих виробничих кадрів, що задовольнятимуть вимоги місцевих, регіональних та національного ринків праці;
- реалізувати концепцію навчання впродовж життя, а також упровадження неформальної й інформальної освіти;
- сприяти впровадженню інновацій у систему професійної освіти;
- проводити підвищення кваліфікації працівників та стажування майстрів виробничого навчання, викладачів спеціальних дисциплін та інших працівників на базі центру;
- сформувавши каталоги найкращого досвіду провадження інноваційних педагогічних та виробничих технологій, ресурсних структур обміну методичним і професійним досвідом, підготовки педагогічних працівників, накопичення й передачі різноманітних освітніх ресурсів іншим закладам системи професійної (професійно-технічної) освіти;
- сприяти зміцненню та створювати сучасну матеріально-технічну базу, залучати досвідчений виробничий, управлінський та навчально(науково)-методичний потенціал із залученням відповідних ресурсів стейкхолдерів;
- забезпечити привабливість для учнів і батьків, зокрема для тих, хто представляє бізнес-сектор;
- мати можливості приймати учнів з інших міст і регіонів, а також запрошених викладачів та інших спеціалістів;
- залучати кошти (з державних і приватних джерел) для постійного розвитку, навчання й обміну працівників (адміністративних і педагогічних), для засобів комунікації, придбання нових ресурсів, ведення іншої необхідної діяльності, наприклад, організації заходів, рекламних і просвітницьких кампаній, проведення опитувань тощо;
- удосконалити законодавче право та правові можливості для одержання додаткового доходу завдяки наданню різних видів послуг і здійснення діяльності;

- змінити юридичний статус та форму управління, щоб керівництво центром професійної досконалості здійснювали виконавчий керівник центру та рада центру професійної досконалості, до складу якої входять засновник, його виконавчі органи та інші стейкхолдери професійної освіти;
- забезпечити кращу ефективність, доцільність, вплив та помітність реформ у сфері професійної освіти і навчання завдяки централізації інвестицій і концентрації результатів.

Як свідчать проведені нами дослідження, у Дніпропетровській області уже відкрито сім центрів професійної кар'єри на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти як окремих структурних підрозділів на базі: Криворізького центру професійної освіти робітничих кадрів торговельного та ресторанного сервісу, Центру підготовки та перепідготовки робітничих кадрів № 1, Криворізького професійного гірничого електромеханічного ліцею, Криворізького центру професійної освіти металургії та машинобудування, Криворізького професійного гірничо-технологічного ліцею, Покровського центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів, Дніпровського регіонального центру професійно-технічної освіти. З вересня 2018 року послугами зазначених центрів уже скористалися понад дві тисячі осіб різного віку: 10% з числа дорослого населення, 35% школярів, 55% учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Водночас у межах діяльності центрів професійної кар'єри на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти Дніпропетровської області запроваджено спеціальний курс «Моя професійна кар'єра»; проведено тренінги з формування уявлень про кар'єру та з розвитку кар'єрних орієнтацій; відбулися навчальні семінари для викладачів економіки щодо формування підприємницьких компетенцій здобувачів освіти; розроблено заходи щодо формування підприємницьких компетенцій; проведено квести та майстер-класи від підприємств «Метінвест», «Інтерпайп», «ДТЕК», компаній малого та середнього бізнесу («Хенкель Баутехнік Україна», ТОВ «Вікна Віконд», ТОВ «Фомальгаут-Полімін») тощо.

Пропонується здійснювати підготовку кадрів на основі програм спільної діяльності та взаємодії закладів освіти з роботодавцями з урахуванням аспектів регіональної політики та місцевого самоврядування. Зокрема, передбачати утворення та/або спільне фінансування закладів освіти, а також підприємств, які надають професійну освіту; утворення та/або спільне фінансування і розвиток баз професійно-практичної підготовки; утворення та/або спільне фінансування та експлуатацію інноваційних підприємств (інноваційного центру, технопарку, технополісу, інноваційного бізнес-інкубатора тощо) на базі закладів освіти; розроблення і розвиток сучасних

технологій професійного навчання, професійно-практичної підготовки; запуск спільних програм фінансування підготовки кадрів [13, с. 113–114].

Залучення роботодавців та місцевих ресурсів до створення нової та модернізації наявної навчально-матеріальної бази, оновлення змісту освіти, налагодження конструктивного, взаємовигідного партнерства між закладами освіти, роботодавцями й органами влади, самоврядування допоможе не тільки залучити додаткові ресурси для розвитку системи професійної освіти, а й зробити її більш відкритою, ефективною, такою, що адекватно реагує на виклики сьогодення, що є надзвичайно важливим для подальшого розвитку освіти в умовах євроінтеграції та входження в єдиний європейський освітній простір. Саме така форма партнерства повинна підтримуватися в об'єднаних територіальних громадах як найбільш оптимальна організаційна форма надання послуг закладами професійної (професійно-технічної) освіти [9], [11], [12].

Безумовно, міжсекторальне партнерство – це одна з найважливіших форм та проявів інтеграції в системі місцевого самоврядування, що забезпечує спільну реалізацію інтересів та потреб влади, бізнесу й громадськості. Ця інтеграційна форма сприяє значному поліпшенню якості послуг, що надаються населенню з боку органів влади, та суттєвому поліпшенню взаєморозуміння між владою та громадою, між усіма суб'єктами територіального розвитку. Застосування його механізмів у вітчизняній практиці місцевого розвитку вважається одним із найважливіших завдань сьогодення України, яке є неможливим без комплексних наукових розробок.

6. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Вивчення механізмів соціальної взаємодії, створення науково обґрунтованої бази для їх дієвого впровадження, а також розроблення концептуальної бази для формування моделей і методів міжсекторальної взаємодії є вкрай необхідними соціально-економічними перетвореннями в Україні. У сучасний період в Україні відбуваються процеси, які лише формують міжсекторальне партнерство, сторонам соціально-трудових відносин в державі потрібно посісти своє місце на ринку праці з метою встановлення її соціальності: поліпшення умов продажу трудових послуг профспілок; збагачення продукції підприємницької діяльності підприємств; вирішення соціально-трудових проблем за допомогою соціального партнерства держави.

Актуальність використання міжсекторального партнерства пов'язана з потребами сучасного українського суспільства у період становлення демократичних відносин та громадянського середовища. На перехідному етапі становлення України необхідні механізми, які були б здатні сприяти

розвитку моделей міжсекторального соціального партнерства закладів професійної (професійно-технічної) освіти з місцевими органами виконавчої влади та самоврядування, бізнесом та громадськістю в сучасних умовах модернізації освіти. Становлення соціального партнерства в цивілізованому ринковому суспільстві базується на принципі згоди, а не протистояння, і є нині для сучасної України конче необхідним.

Для забезпечення ринку праці об'єднаних територіальних громад кваліфікованими кадрами необхідно сформувавши нову систему надання послуг професійної освіти, яка засновується на принципах соціального партнерства і розширення співпраці з роботодавцями. І найперше, що треба, – для об'єднаних територіальних громад вирішити питання щодо прогнозування потреб у фахівцях певних професій та спеціальностей, що має відображатися як у стратегічних документах громади, так у формуванні місцевого замовлення на підготовку виробничих кадрів.

Цілком очевидно, що міжсекторальна взаємодія визначається як сукупність взаємних стосунків інститутів влади, бізнесу і суспільних груп щодо реалізації своїх інтересів у соціумі. Міжсекторальне партнерство, як форма структурованої співпраці між бізнесом, державою і громадянським суспільством на основі зближення інтересів, спрямовано на досягнення синергетичного ефекту в загальних цілях на території, де воно функціонує. Як бачимо, партнерство існує на різних рівнях і приймає різні форми, але очікується, що учасники можуть досягти своїх цілей ефективніше за допомогою стратегічних альянсів з іншими секторами, ніж діючи самотійно.

Отже, інституціоналізація міжсекторального партнерства в сучасному українському суспільстві і в системі професійної (професійно-технічної) освіти ще триває. Відбувається вона завдяки поєднанню елементів адміністративно-примусової та ініціативно-гуманістичної моделей, виявляючись у формуванні ціннісно-нормативної й організаційної структур, у змістовому наповненні соціального інституту. Найбільш інституціолізованим напрямом є соціально-партнерська взаємодія закладів професійної (професійно-технічної) освіти з підприємствами – замовниками підготовки кадрів.

Водночас заклади професійної (професійно-технічної) освіти в умовах міжсекторальної співпраці на місцевому рівні мають додаткові можливості та переваги. Партнерство є також обов'язковою умовою забезпечення якості підготовки кваліфікованих кадрів у процесі переходу на нові стандарти освіти на основі компетенцій.

Наголосимо, що у дослідженнях українських науковців обґрунтованим виглядає необхідність продуктивного розвитку системи міжсекторального партнерства в Україні. Однак, підтримуючи думку зазначених вище науковців, можна дійти висновку про те, що в умовах ринкової економіки лише в тісній

співпраці працівник – роботодавець можна забезпечити ринок праці кваліфікованим виробничим персоналом.

Як свідчать проведені нами дослідження, можна виокремити такі принципи міжсекторного партнерства, як законність; демократичність; рівноправність та взаємоповага сторін; обґрунтованість і реальність взаємних зобов'язань; відповідальність сторін за виконання домовленостей і зобов'язань.

Узагальнюючи викладене, ми вважаємо, що провадження механізмів міжсекторального співробітництва в Україні є необхідним у стратегічній перспективі в питаннях зміцнення об'єднаних територіальних громад, розвитку громадянського суспільства, а також відповідного реагування суспільства на сучасні виклики.

Отже, система міжсекторального партнерства є важливим напрямом для поліпшення соціально-трудових відносин та формування ринкової економіки. Успішний розвиток міжсекторального партнерства, як механізму активізації інвестиційної діяльності та залучення приватних інвестицій у стратегічно важливі для держави сфери, можливий лише за умови, якщо буде забезпечено партнерський, рівноправний і транспарентний характер відносин; економічну (соціальну) ефективність реалізації проектів міжсекторного партнерства, баланс інтересів держави, приватного інвестора і місцевої громади.

Перспективи подальших досліджень. Аналіз наукових досліджень і реальної практики партнерства дає змогу дійти висновку про те, що в умовах ринкової економіки лише у форматі ефективної взаємодії з роботодавцями, органами місцевої влади та самоврядування, громадянського суспільства заклад професійної (професійно-технічної) освіти зможе зреалізувати основну функцію задоволення реальної потреби ринку праці та конкретних замовників підготовки кадрів випускниками необхідної кількості та належної якості.

Водночас, незважаючи на інтерес науковців до питань міжсекторального партнерства, теоретичні та методологічні розробки в цій сфері необхідно поглибити, враховуючи структурні, організаційні, змістові зміни, які відбуваються та плануються в системі професійної (професійно-технічної) освіти та політиці зайнятості в Україні.

Вітчизняними науковцями ще не вироблено загального підходу до розуміння сутності соціального партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, класифікації його моделей, структури та функцій. Такий підхід можна виробити тільки на основі обговорення фахівцями різних системних уявлень про сутність соціального діалогу та соціального партнерства.

Подальші наукові дослідження мають стосуватися таких питань, як: удосконалення законодавства щодо міжсекторального партнерства в професійній освіті і навчанні, формування нової організаційної моделі міжсекторального партнерства з урахуванням реальних потреб ринку праці; розроблення спеціальних податкових і фінансово-кредитних механізмів для залучення коштів роботодавців, приватного сектора в інвестування розвитку професійної (професійно-технічної) освіти, наукової й інноваційної діяльності в освіті; участь роботодавців у розробленні професійних та оновленні освітніх стандартів, запровадженні незалежної експертизи програм професійної освіти і навчання, створенні нової та модернізації наявної матеріально-технічної бази закладів та установ освіти.

7. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Н. Д. Дарченко, В. С. Рижиков, О. Л. Єськов та О. М. Мікрюков, *Економіка праці та соціально-трудова відносини*. Київ, Україна, 2007, 252 с.
- [2] «Децентралізація професійно-технічної освіти в Україні – поштовх до дій». *Зелена книга для спрямування обговорень на тему реформ та розвитку потенціалу, необхідних для побудови досконалої та привабливої системи професійної освіти в Україні*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://www.auc.org.ua/mon-ta-etf-predstavlyu-zelenu-kn>.
- [3] Верховна Рада України (2017. Верес. 05). *Закон № 2145-VIII «Про освіту»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- [4] Верховна Рада України (2010. Лип. 01). *Закон № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство» (зі змінами)*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17/ed20120803>
- [5] О. І. Локшина, «Етапи розвитку стратегії Європейського Союзу у галузі освіти», *Інформаційні технології і засоби навчання*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/272/258>.
- [6] «Місцеве самоврядування в Україні, 2016», *Громадський простір. Асоціація міст України*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://auc.org.ua/sites/default/files/library/stan2016web.pdf>
- [7] В. Негода, «Нова державна регіональна політика в Україні – шлях до успіху», *Інформаційний вісник РЕГІОНЕТ «Стратегія розвитку»*, № 2, с. 4–8, 2017.
- [8] Н. Г. Ничкало, «Науково-методичне забезпечення соціального партнерства», *Професійно-технічна освіта*, № 2, с. 15–16, 2004.

- [9] В. М. Новіков, «Розвиток професійно-технічної освіти в умовах децентралізації системи управління в Україні», *Демографія та соціальна економіка*, № 2(30), 2017.
- [10] Передача професійно-технічних навчальних закладів з державної власності у комунальну власність. [Електронний ресурс]. *Новини*, 2017, 04 січня. Доступно: <http://proftekhosvita.org.ua/uk/news/details/8168/>.
- [11] Кабінет Міністрів України (2014. Серп. 6). *Постанова № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» {Із змінами від 20.12.2017 № 1089}*.
- [12] «Професійна освіта як складова забезпечення кваліфікованого кадрового потенціалу України: проблеми та шляхи вирішення», на *Парлам. слуханнях у Верховній Раді України 1 червня 2016 року; Верховна Рада України, Комітет з питань науки і освіти*. Київ, Україна: Парлам. вид-во, 2016, 320 с. (Серія «Парламентські слухання»).
- [13] В. В. Супрун, «Теоретичні та практичні аспекти регулювання професійної освіти в Україні», *Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць*, вип. 2(31), с. 108–123, 2016. (Серія «Управління та адміністрування»).

INTER-SECTORAL PARTNERSHIP IN THE FIELD OF PROFESSIONAL EDUCATION AS ENHANCING THE CAPACITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Victor Tsugan,

Director of the West-Dnipro Center
vocational education of Dnipropetrovsk region,
post-graduate student of the department of public
administration and management education of the
Central Institute of Postgraduate Education of the
School of Business Administration "University of
Management Education",
Saksagan, Ukraine
77tsugan22@gmail.com

Abstract. Providing high-quality educational services, professional self-determination, creation of new and modernization of the existing material and technical base of educational establishments and institutions is one of the most important tasks facing local executive authorities and self-government in the present and real implementation of intersectoral partnership. The article reveals the scientific and methodological principles of the implementation of intersectoral partnership in the field of vocational education in the conditions of formation of public self-government and development of public-private partnership in education of Ukraine. In a market economy, the institution of vocational (vocational) education can realize the main function of meeting the

real needs of the labor market and the specific customers of training graduates of the required quantity and quality, only in the format of effective interaction with employers, local authorities and self-government, and civil society. At the same time, institutions of vocational education in the context of inter-sectoral cooperation at the local level have additional opportunities and preferences. Partnership also becomes a prerequisite for ensuring the quality of qualified personnel training in the transition to new standards of education based on competences. The purpose, main tasks, content, features, principles and models of partnership of professional (vocational) education institutions in the modern conditions of education modernization, decentralization of management and strengthening of the capacity of territorial communities have been formed. The introduction of innovative management and pedagogical technologies is due to the development of public-private partnership and the creation of educational and practical centers of social partnership by industry, the formation of a model of a multifunctional center for professional perfection of vocational (vocational) education institutions as the main form of interaction between educational institutions with modern production and social partners in the preparation of competitive skilled personnel. The activities of educational and practical centers of social partnership in the Dnipropetrovsk region on the basis of vocational (vocational) education establishments are described. Involving employers and local resources in creating a training and material base, updating the content of education, establishing a constructive, mutually beneficial partnership between educational institutions, employers and authorities and self-government will allow not only to attract additional resources for the development of the system of vocational (vocational) education, but also make it more open, effective and responsive to the challenges of our time, which is extremely important for the further development of vocational education and training in the conditions of the Euro and Integration of joining the single European educational space. It is this form of partnership to be supported in the united territorial communities as the most optimal organizational form of provision of vocational education services.

The study of the mechanisms of social interaction, the creation of a scientifically grounded basis for their effective implementation, as well as the development of conceptual foundations for the formation of models and methods of intersectoral interaction in the field of vocational (vocational) education in the conditions of modernization of the educational sector, there is an urgent need for the present socio-economic transformations in Ukraine.

Key words: cross-sectoral partnership; public-private partnership; social partnership, educational and practical centers, centers of professional perfection, professional (vocational) education, cooperation.

МЕЖСЕКТОРАЛЬНОЕ ПАРТНЕРСТВО В СФЕРЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК УСИЛЕНИЕ СПОСОБНОСТИ ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ ОБЩИН

Цыган Виктор Васильевич,

директор Западно-Днепровского центра
профессионально-технического образования
Днепропетровской области,
аспирант кафедры публичного администрирования
и менеджмента образования
Центрального института последипломного образования
ГВУЗ «Университет менеджмента образования»,
Саксагань, Украина/
77tsugan22@gmail.com

Аннотация. Предоставление качественных образовательных услуг, профессиональное самоопределение, создание новой и модернизация существующей материально-технической базы заведений образования является одной из важнейших задач, стоящих перед местными органами исполнительной власти и самоуправления в сегодняшних условиях и в условиях реального внедрения межсекторального партнерства.

В статье раскрываются научно-методические основы осуществления межсекторального партнерства в сфере профессионального образования в условиях становления общественного самоуправления и развития государственно-частного партнерства в системе образования Украины. В условиях рыночной экономики только в формате эффективного взаимодействия с работодателями, органами местной власти и самоуправления, гражданского общества заведение профессионального (профессионально-технического) образования может реализовать основную функцию удовлетворения реальной потребности рынка труда и конкретных заказчиков в подготовке кадров необходимого количества и надлежащего качества. В то же время заведение профессионального образования в условиях межсекторального сотрудничества на местном уровне имеют дополнительные возможности и преференции. Партнерство является также обязательным условием для обеспечения качества подготовки квалифицированных кадров при переходе на новые стандарты образования на основе компетенций. Сформированы цель, основные задачи, содержание, признаки, принципы и модели партнерства

заведений професійного (професійно-технічного) освіти в сучасних умовах модернізації освіти, децентралізації управління і посилення можливостей територіальних громад. Розглядається впровадження інноваційних управлінських і педагогічних технологій завдяки розвитку державно-приватного партнерства, створення навчально-практичних центрів соціального партнерства за галузевими напрямками, формування моделі багатифункціонального центру професійного досконалості заведень професійного (професійно-технічного) освіти як основної форми взаємодії навчальних заведень з сучасним виробництвом і соціальними партнерами в процесі підготовки конкурентоспроможних кваліфікованих кадрів. Охарактеризована діяльність навчально-практичних центрів соціального партнерства в Дніпропетровській області на базі заведень професійного (професійно-технічного) освіти. Привлечення роботодавців і місцевих ресурсів до створення навчально-матеріальної бази, оновленню вмісту освіти, налаштування конструктивного, взаємовигідного партнерства між навчальними закладами, роботодавцями і органами влади і самоуправління дозволить не тільки привернути додаткові ресурси для розвитку системи професійного (професійно-технічного) освіти, але і зробити її більш відкритою, ефективною і адекватно реагуючою на виклики сучасного дня, що є надзвичайно важливим для подальшого розвитку професійного освіти і навчання в умовах євроінтеграції і входу в єдине європейське освітнє простір. Саме така форма партнерства повинна підтримуватися в об'єднаних територіальних громадах як найбільш оптимальна організаційна форма надання послуг професійного освіти. Дослідження механізмів соціального взаємодії, створення науково-обґрунтованої бази для їх ефективного впровадження, а також розробка концептуальних основ для формування моделей і методів міжсекторального взаємодії в сфері професійного (професійно-технічного) освіти в умовах модернізації освітньої галузі є гострою необхідністю в період сучасних соціально-економічних трансформацій в Україні.

Ключеві слова: міжсекторальне партнерство; державно-приватне партнерство; соціальне партнерство, навчально-практичні

центры, центры профессионального совершенства, профессиональное (профессионально-техническое) образование, сотрудничество.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] N. D. Darchenko, V. S. Ryzhykov, O. L. Yeskov ta O. M. Mikriukov, *Ekonomika pratsi ta sotsialno-trudovi vidnosyny*. Kyiv, Ukraina, 2007, 252 s.
- [2] «Detsentralizatsiia profesiino-tekhnichnoi osvity v Ukraini – poshtovkh do dii». Zelena knyha dlia spriamuvannia obhovoren na temu reform ta rozvytku potentsialu, neobkhidnykh dlia pobudovy doskonaloi ta pryvablyvoi systemy profesiinoi osvity v Ukraini. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://www.auc.org.ua/mon-ta-etf-predstavyly-zelenu-kn>.
- [3] Verkhovna Rada Ukrainy (2017. Veres. 05). Zakon № 2145-VIII «Pro osvitu». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- [4] Verkhovna Rada Ukrainy (2010. Lyp. 01). Zakon № 2404-VI «Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo» (zi zminyamy). [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17/ed20120803>
- [5] O. I. Lokshyna, «Etapy rozvytku stratehii Yevropeiskoho Soiuzu u haluzi osvity», *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/viewFile/272/258>.
- [6] «Mistseve samovriaduvannia v Ukraini, 2016», Hromadskyi prostir. Asotsiatsiia mist Ukrainy. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://auc.org.ua/sites/default/files/library/stan2016web.pdf>
- [7] V. Nehoda, «Nova derzhavna rehionalna polityka v Ukraini – shliakh do uspihku», *Informatsiinyi visnyk REHIONET «Stratehiia rozvytku»*, № 2, s. 4–8, 2017.
- [8] N. H. Nychkalo, «Naukovo-metodychne zabezpechennia sotsialnoho partnerstva», *Profesiino-tekhnichna osvita*, № 2, s. 15–16, 2004.
- [9] V. M. Novikov, «Rozvytok profesiino-tekhnichnoi osvity v umovakh detsentralizatsii systemy upravlinnia v Ukraini», *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, № 2(30), 2017.
- [10] Peredacha profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv z derzhavnoi vlasnosti u komunalnu vlasnist. [Elektronnyi resurs]. *Novyny*, 2017, 04 sichnia. Dostupno: <http://proftekhosvita.org.ua/uk/news/details/8168/>.
- [11] Kabinet Ministriv Ukrainy (2014. Serp. 6). Postanova № 385 «Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku» {Iz zminyamy vid 20.12.2017 № 1089}.

- [12] «Profesiina osvita yak skladova zabezpechennia kvalifikovanoho kadrovoho potentsialu Ukrainy: problemy ta shliakhy vyrishennia», na Parlam. slukhanniakh u Verkhovnij Radi Ukrainy 1 chervnia 2016 roku; Verkhovna Rada Ukrainy, Komitet z pytan nauky i osvity. Kyiv, Ukraina: Parlam. vyd-vo, 2016, 320 s. (Seriiia «Parlamentski slukhannia»).
- [13] V. V. Suprun, «Teoretychni ta praktychni aspekty rehuliuвання profesiinoi osvity v Ukraini», Visnyk pisliadyplomnoi osvity: zb. nauk. prats, vyp. 2(31), s. 108–123, 2016. (Seriiia «Upravlinnia ta administruvannia»).